

Produktivitet i byggeriet

Januar 2014

Indledning

Produktivitetskommissionen vurderer, at manglende international konkurrenceudsættelse sammen med en uhensigtsmæssig udformning af den offentlige regulering kan have medvirket til den svage produktivitsudvikling i en række brancher.

På trods af betydelige problemer med at måle produktivitsudviklingen i bygge- og anlægsbranchen skønner kommissionen alligevel, at der blandt andet i byggeriet er potentiale for produktivitsforbedringer.

Ingeniørforeningen har spurgt 398 erhvervsaktive medlemmer af IDA Byg (byggepanelet), som er beskæftiget indenfor alle typer af bygge-anlægsaktiviteter, om deres vurdering af potentialet for produktivitsforbedringer, samt hvad der skal til, for at potentialet realiseres.

Hovedresultater

Fagfolkene i Ingeniørforeningens byggepanel vurderer, at produktiviteten i sektoren kan forbedres med mellem 15 - 20 procent

Byggeriet udgør 6 procent af den samlede markedsøkonomi og havde i 2012 en bruttoværditilvækst på 75 milliarder kroner. Fagfolkenes vurdering svarer til, at der ligger en årlig effektiviseringsgevinst på mellem 11 og 15 milliarder i byggeriet.

De største potentialer vurderes at ligge i nybyggeri og reovering af erhvervsbygninger og offentlige institutioner. Mindst potentiale ligger der i reovering af enfamiliehuse

I undersøgelsen er der spurgt ind til, hvordan effektiviseringspotentialet kan realiseres. Der er dels tale om de forslag Produktivitskommissionen er kommet med, og dels en række tiltag som Ingeniørforeningen har lagt frem.

Blandt de forhold, som er inddraget i undersøgelsen, vurderes de tre vigtigste at være:

- At få etableret et bedre samarbejde på byggepladserne mellem de forskellige faggrupper.
- At der i højere grad indføres Lean i byggesektoren.

- At der i højere grad bruges industrielt byggeri, hvor en større del af byggeriet produceres i moduler, inden det ankommer til byggepladsen.

Det fremhæves især, at det er lettere at gennemføre såkaldt tørt byggeri ved industrielt byggeri, samt at byggeprocessen er hurtigere og mere effektiv pga. bedre planlægning. Også de øgede eksportmuligheder for byggevirksomhederne vurderes som en fordel.

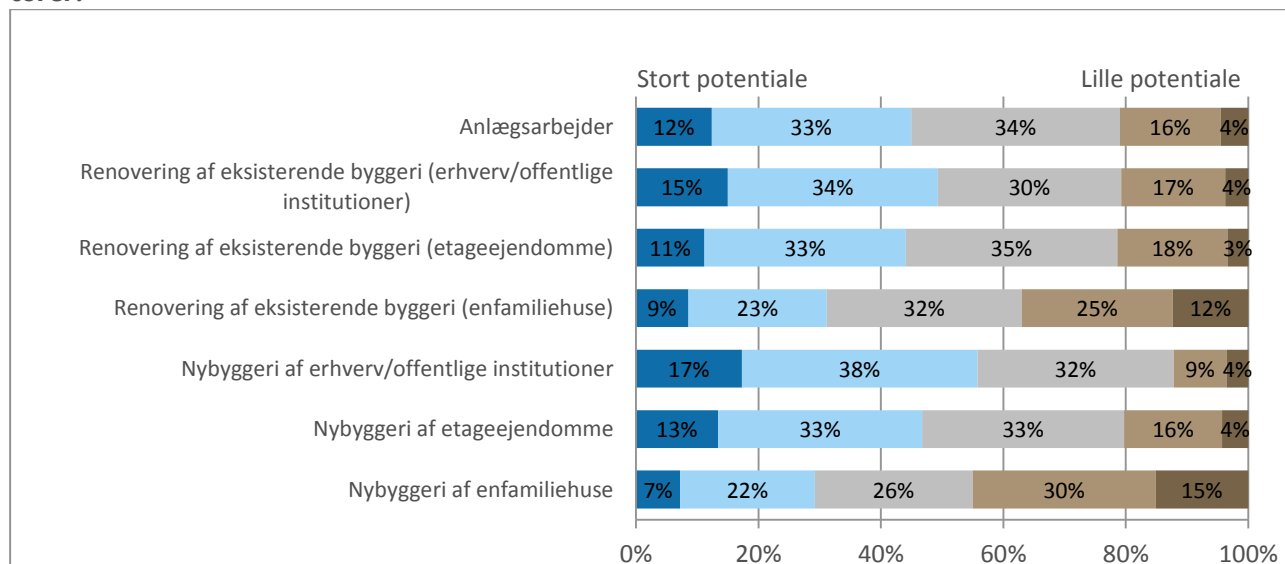
Blandt de anbefalinger Produktivitetskommissionen er kommet med, vurderes det største forbedringspotentiale at ligge i indførelse af en maksimalgrænse for, hvor lang tid kommunerne må bruge på at behandle en byggesag.

Også kommissionens anbefaling om at ansøgning om byggetilladelse skal ske efter et kvikskrankeprincip, så virksomhederne kun skal henvende sig ét sted i kommunen for at indhente alle fornødne tilladelser, vurderes som et område, hvor der er et potentiale.

Byggeriets delsektorer

De største potentialer for produktivetsforbedringer vurderes at ligge i nybyggeri og renovering af erhvervsbygninger og offentlige institutioner. 55 procent af deltagerne i IDAs byggepanel vurderer, at der her er et stort potentiale, mens yderligere 32 procent vurderer, at der er et mellemstort forbedringspotentiale. Også i forbindelse med anlægsarbejder og nybyggeri af etageejendomme vurderes der at være betydelige potentialer for effektivisering og produktivetsfremgang. Mindst potentiale vurderes der at ligge i renovering af enfamiliehuse.

Figur 1: Hvordan vurderer du potentialet for produktivetsforbedringer i byggeriet i følgende delsektorer?

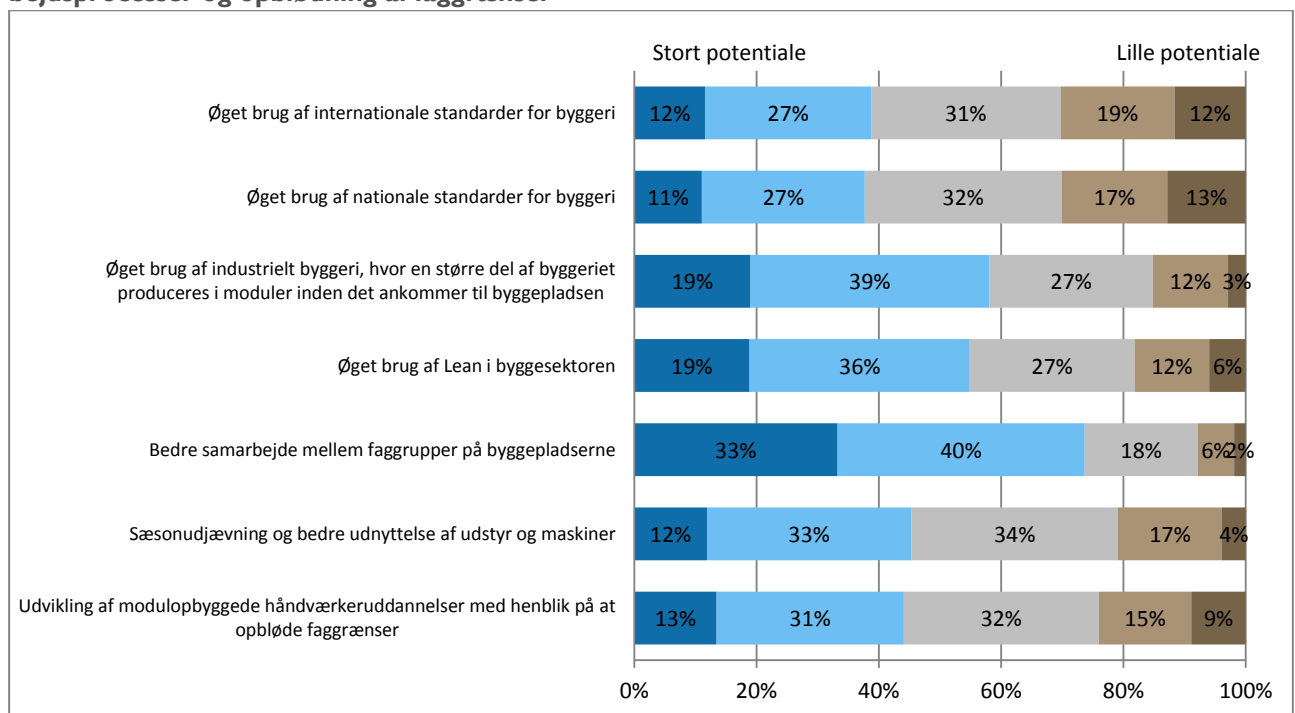

Potentiale ved forbedrede arbejdsprocesser og opblødning af faggrænser

Ved siden af Produktivitetskommissionens anbefalinger, som kredser om offentlig regulering, har Ingeniørforeningen afprøvet en række andre områder, hvor der kunne ligge potentiale for produktivetsforbedringer.

Klart størst potentiale vurderes der at ligge i at få etableret et bedre samarbejde på byggepladserne mellem de forskellige faggrupper. Der vurderes også at ligge store forbedringspotentialer i øget brug af Lean i byggesektoren samt øget brug af industrielt byggeri, hvor en større del af byggeriet produceres i moduler, inden det ankommer til byggepladsen.

Figur 2: Hvordan vurderer du potentialet for produktivetsforbedringer i byggeriet ved ændrede arbejdsprocesser og opblødning af faggrænser

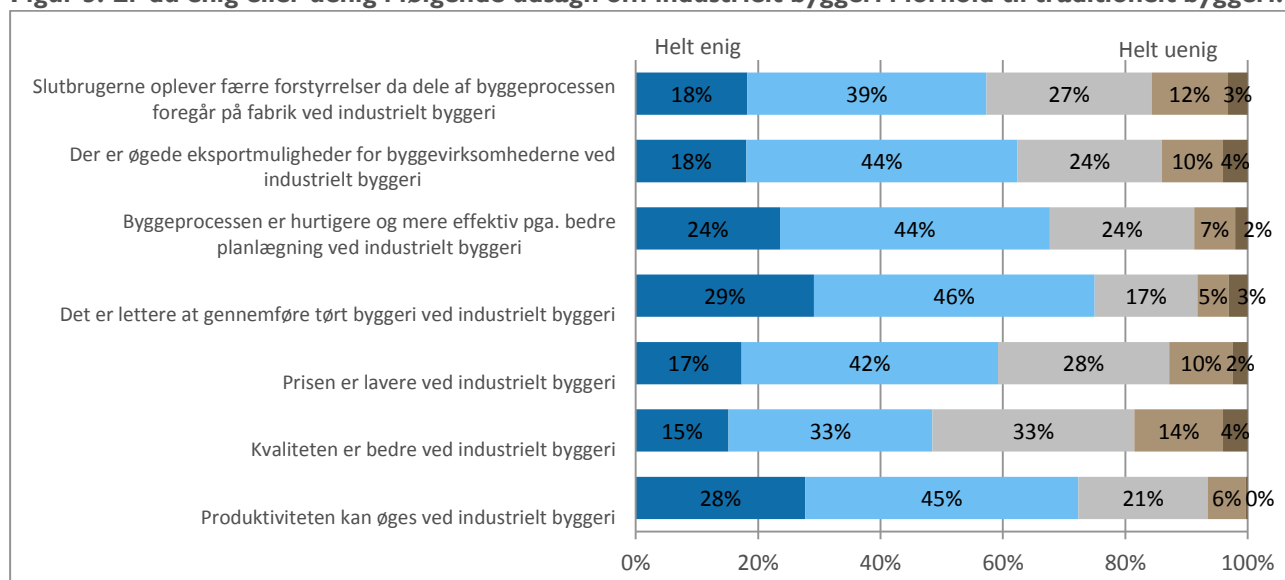
Industrielt byggeri

Meget byggeri bygges i dag som elementbyggeri, hvor betonelementer støbes på fabrikken og samles på byggepladsen. Der er imidlertid mulighed for i endnu højere grad at færdiggøre elementer inden de kommer til byggepladsen. Hele eller halve lejligheder kan bygges under tag på fabrik, hvor der for eksempel på forhånd er lagt gulv og monteret inventar. På byggepladsen skal lejlighederne efterfølgende monteres, tilkobles vand, kloak og lignende.

Tilhængere af en højere grad af industrielt byggeri vil hævde, at det er muligt at lave billigere byggeri af en højere kvalitet. Skeptikere vil derimod blandt andet fremhæve, at det giver et kedeligt ensartet byggeri af lavere kvalitet.

Medlemmerne af byggepanelet peger på, at der kan ligge store potentialer for produktivitetsforbedringer, hvis en større del af byggeriet produceres i moduler, inden det ankommer til byggepladsen. Det fremhæves især, at det er lettere at gennemføre tørt byggeri ved industrielt byggeri samt at byggeprocessen er hurtigere og mere effektiv pga. bedre planlægning. Også de øgede eksportmuligheder for byggevirksomhederne vurderes som en fordel.

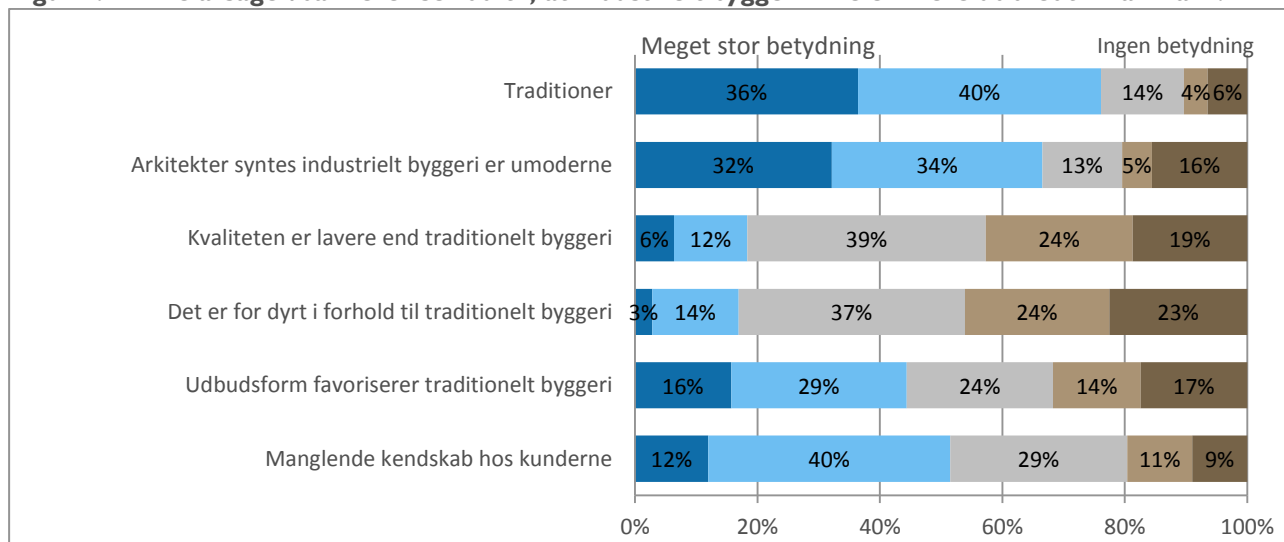
Figur 3: Er du enig eller uenig i følgende udsagn om industrielt byggeri i forhold til traditionelt byggeri?

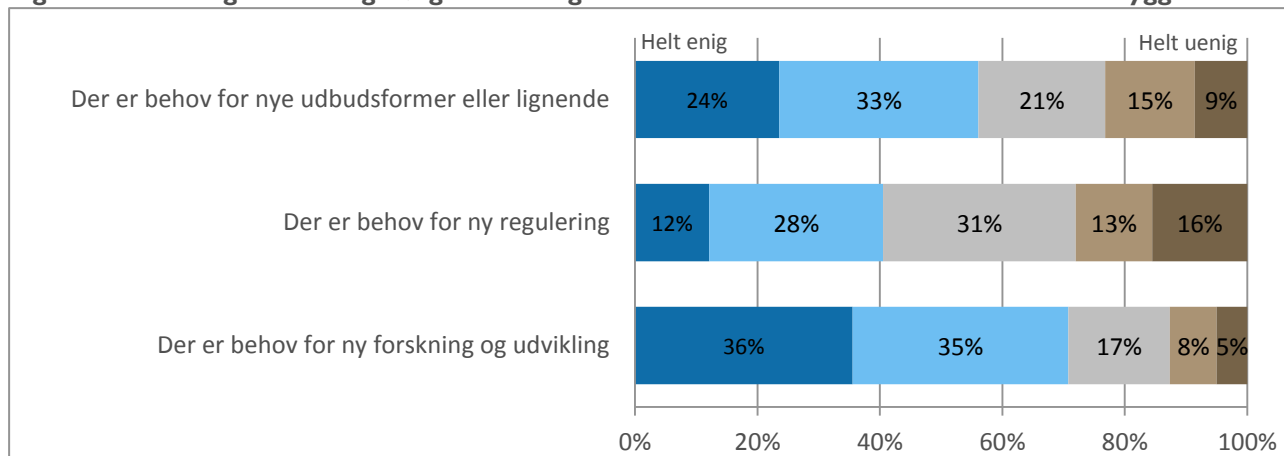
Som ulemper eller barrierer for industrielt byggeri peges der især på byggetraditioner, og at arkitekterne synes, at det er umoderne. Også manglende kendskab hos kunderne udgør en barriere. Derimod bliver hverken høj pris eller lav kvalitet i forhold til traditionelt byggeri fremhævet som store barrierer.

Samtidig efterlyser byggepanelet mere udvikling og forskning på området for industrielt byggeri.

Figur 4: Hvilke årsager/barrierer ser du til, at industrielt byggeri ikke er mere udbredt i Danmark?

Figur 5: Er du enig eller uenig i følgende udsagn om virkemidler til at fremme industrielt byggeri m.m.?

Potentialer i produktivitetskommissionens anbefalinger

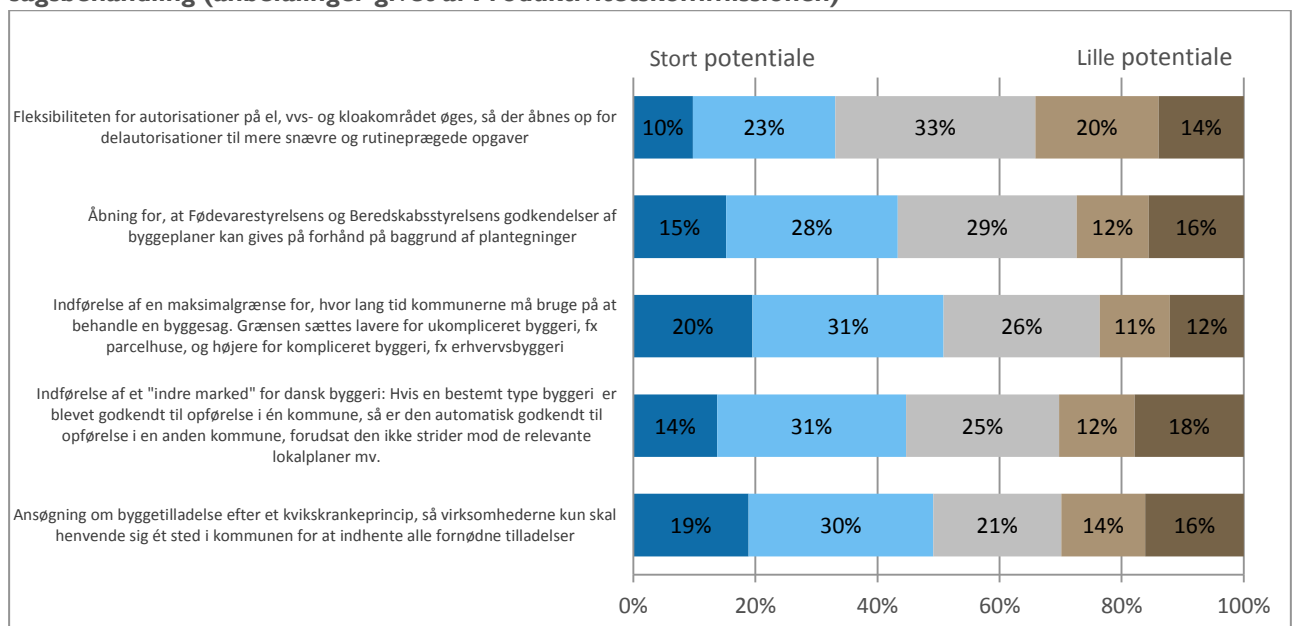
Produktivitetskommissionens er kommet med 5 anbefalinger til at effektivisere og styrke produktivitetsudviklingen i bygge- og anlægsbranchen via forbedret regulering. Ingeniørforeningen har afprøvet forslagene hos byggepanelet.

Størst forbedringspotentiale vurderes der at ligge i anbefalingen om indførelse af en maksimalgrænse for, hvor lang tid kommunerne må bruge på at behandle en byggesag. Grænsen sættes lavere for ukompliceret byggeri, fx parcelhuse, og højere for kompliceret byggeri, fx erhvervsbyggeri. Godt halvdelen vurderer, at der her er et stort potentiale.

Også anbefalingen om, at ansøgning om byggetilladelse skal ske efter et kvikskrankeprincip, så virksomhederne kun skal henvende sig ét sted i kommunen for at indhente alle fornødne tilladelser, vurderes som et område, hvor der er et potentiale for produktivetsforbedringer.

Lavest ratet af de 5 anbefalinger fra Produktivitetskommissionen er forslaget om at fleksibiliteten for autorisationer på el, vvs- og kloakområdet øges, så der åbnes op for delautorisationer til mere snævre og rutineprægede opgaver.

Figur 6: Hvordan vurderer du potentialet for produktivetsforbedringer i byggeriet i den offentlige sagsbehandling (anbefalinger givet af Produktivitetskommissionen)

Kontakt

Spørgsmål til undersøgelsen kan rettes til chefkonsulent René Flege Højmark (33 18 46 23), presserådgiver Ole Haun (33 18 46 16) eller chefanalytiker Klaus Jørgensen (33 18 46 24).

Metode

Undersøgelsen er gennemført blandt 398 medlemmer af IDA-Byg som er beskæftiget indenfor alle typer af byggeanlægsaktiviteter.

Undersøgelsen er afsluttet januar 2014.